

Évközi 6. vasárnap

Mt 5,17-37

A Törvény, Mózes és Jézus

Ez a szakasz azzal a mondattal kezdődik az evangéliumban, hogy „ne gondoljátok...”, mert valószínűleg akiknek szólt, azok másként vélekedtek. Például azt hitték, hogy Jézus megszüntetni jött Mózes törvényét. Azt gondolták, amikor átlépte a rituális szokásjogot, prófétai módon érvénytelenítette az egész törvényt. Azt gondolták, a szív vallásosság, az előírások megszűnését, a konkrét jogi kötelezettségek hatályon kívül helyezését jelenti. Azt gondolták a Palesztinában élő zsidó-keresztények, hogy nem kötelezi őket tovább a szombat, a tisztasági törvények. A követők azt nézték, mint minden újítás esetében, hogy az új helyzet miben könnyíti meg az életüket. Ezzel szemben Jézus nem megszüntetésről, hanem „beteljesítés”-ről beszélt. Nem akarta megsérteni az eddigi szabályozásokat, amit a törvény védett, abból egy „jottányi”-t sem akart elveszíteni, hanem mind meg akarta őrizni.

A törvényekkel kapcsolatban azóta is hasonló folyamat játszódik le. Mindenki, akit korlátoznak, rossznak tartja őket. Victor Hugo francia író szerint: „Örök terhet cipelni ez az emberi törvény!” Az is megtörténik, hogy különbséget tesznek a törvény betűje és szelleme között, mint Jézus tette. Azóta sokan rájöttek, a törvény alkotójának akarata részben eltér a törvény alkalmazójának akaratótól. A modern társadalmakban még csak nem is ismerik egymást a két csoport tagjai. Legtöbbször kineveznek egy harmadik személyt, egy hivatalos értelmezőt, aki védelmezi a törvényt, esetenként azonban csak bonyolítja a törvényadó szándékát. Harc alakult ki a törvényhozók és -alkalmazók, valamint a törvény által korlátozottak között. Ezt a harcot a mindenkori politikai és jogi értelmiség folytatja csodálatos jelszavakkal és nehezen felfedezhető érdekből.

Emerson amerikai gondolkodó a tömegek viselkedésével foglalkozva megállapította, az emberek azt hiszik, „ha a közkeletű kódexet elvetik, elvetnek minden kódexet, és törvénytörők...” Mivel a törvények sohasem tudják teljesen igazságosan szabályozni a viszonyokat, mindig jogosan bírálhatók. A francia forradalom óta politikai szinten is egyre többen szembeállítják a törvényt és a sza-

badságot. A keresztények véleményét Szent Pál úgy fogalmazta meg, hogy „a szabadságra Krisztus vezet el bennünket”. Meglepően Pálnak a törvénykritikája sokkal élesebb, mint Jézusé és Máté evangélistáé. Az apostoli levelekben úgy tűnik, Jézus Mózes esküdt ellensége volt. Sőt az avatatlan, szabadságra vágyó olvasó azt gondolja, Mózes a sötét vallási elnyomás szószólója volt, Jézus pedig a felvilágosult gondolkodó. Ezért történik meg, hogy gyakran szélsőséges vallási pártok Jézus nevében szabadosságot hirdetnek.

Mi a Törvény funkciója, miért lehetetlen törvények nélkül élni, miért támadta Jézus mégis a törvényeket? Mózes zseniális törvényalkotó volt, amit még a nemhívók és nemzsidók is elismernek. Én még azt is mondom, zsenialitása Isten befolyása alatt állt. De őt követték a törvényalkalmazók. Szükséges volt tehát egy új törvényalkotóra. Jézus volt, aki a Sínai-hegyi törvény fölé helyezte a hegyi beszéd boldogságmondásait; az embert a Törvénynél nagyobb és hatékonyabb eszközzel akarta irányítani, a hívő megtérés segítségével. Amit a Törvény megkezdett, azt Krisztus szerette volna befejezni. Az volt az elképzelése, hogy követőit a megtérés és lelkiismeret-vizsgálat által érzelmileg, akaratilag úgy formálja, hogy képesek legyenek a Törvény mögé nézni. Fedezzék fel, mi az Isten akarata, alkossák meg azt a törvényt, amit minden helyzetben követnek. Emerson erről beszél, amikor így folytatja előző eszme-futtatását: „Ám megvannak magammal szemben a tulajdon kemény követelésem.”

A felnőtt ember, az etikai lénynek tekinthető személyiségnek megvannak ezek a magánelvei, ha ismeri, ha nem, a törvényt. Talán igaza volt Teilhard de Chardinnek, aki azt mondta, hogy a „föld ifjú”, és az emberiség még „kamaszkorát” éli. Az emberek többsége ugyanis kettős mércével mér: a törvény betűjére hivatkozik, ha saját érdeke sérül, és a törvény szellemiségére hivatkozik, ha saját érdekét akarja megmagyarázni. A kamasz gyermek is így gondolkodik: neki mindent szabad, másoknak pedig be kell tartani a törvényességet. Nem megszüntetnünk kell a törvényt, hanem egyre inkább tökéletesíteni, ez nem ellentétes a saját érdekeinkkel sem. Műszakilag minél több lehetőségünk lesz belenyúlni más életébe, annál jobban veszélyeztetni életünket az, aki nem tiszteli a törvényt, nem fél az Istentől, nem retten az embertől.

A megújult „régiek” imája

Jézusunk köszönjük, hogy megmutattad, mit vársz tőlünk. Te többet kívánsz tőlünk, mint elődeinktől. Kemények a szavaid, de csak hálát adhatunk nagy bizalmadért, mert parancsaid értünk, és nem ellenünk szólnak. Előtted kedvesebb a megbocsátás az oltárra helyezett áldozatnál, az igaz szó az esküvésnél. Segíts csírájában elfojtani a rosszat, segíts nem elnézőnek lennünk magunkkal szemben. Kemény a szavad, de hiszem, hogy jobb nekem bármely tagomat elveszteni, saját akaratomról egészen lemondani, ha az akadályoz az örök élet felé! Amen.